

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Αθήνα, 17 Ιανουαρίου 2005
Αριθ.Πρωτ. 108 / Εγκ.1

Προς

Τους κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών

Προσφάτως διατυπώθηκαν στον ημερήσιο τύπο, από νομικούς και άλλους πολίτες, αντιτιθέμενες απόψεις και σχόλια σε σχέση με το περιεχόμενο της από 14-12-2004 παραγγελίας του κ. Εισαγγελέως Εφετών Πατρών προς τους Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς του. Ειδικότερα αμφισβητήθηκε η νομιμότητα και η αναγκαιότητα της κατάσχεσης του οχήματος (αυτοκινήτου ή μοτοσυκλέτας), ο οδηγός του οποίου καταλαμβάνεται να το οδηγεί υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή με ταχύτητα υπερβαίνουσα τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ή να προβαίνει σε αυτοσχέδιους αγώνες ή σε επίδειξη ικανοτήτων, κοινώς «κόντρες» ή «σούζες». Επί του νομικού ζητήματος αυτού, το οποίο είναι γενικότερου ενδιαφέροντος, θεωρώ αναγκαίο να εκφράσω τις απόψεις μου, κατά τα άρθρα 24 παρ. 5 και 25 παρ. 2 εδ. τελευταίο του ν. 1756/1988, προς το σκοπό της ορθής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων.

I. Σκοπός της κατάσχεσης, ως ανακριτικής πράξης και μέτρου δικονομικού καταναγκασμού, είναι η εξασφάλιση της φυσικής εξουσίας των κρατικών

οργάνων επί των αντικειμένων, τα οποία πρόκειται να δημευθούν από το δικαστήριο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 76 Π.Κ. Όμως, από τα αυτοκίνητα και τα άλλα συναφή μεταφορικά μέσα, δεν προκύπτει κίνδυνος για τη δημόσια τάξη (άρθρο 76 παρ. 2 Π.Κ.). Επομένως η δήμευσή τους είναι νοητή μόνον ως δυνητική παρεπόμενη ποινή, υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, δηλαδή εφόσον θεωρηθούν ως μέσα τέλεσης κακουργήματος ή πλημμελήματος, το οποίο πηγάζει από δόλο. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν συντρέχουν και συνεπώς δεν επιτρέπεται η δήμευση οχήματος στην περίπτωση της οδήγησής του για επίδειξη ικανότητας, εντυπωσιασμό, ανταγωνισμό ή τέλεση αυτοσχέδιων αγώνων, η οποία απαγορεύεται από την παρ. 8 του άρθρου 12 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999), διότι η πράξη αυτή τιμωρείται, σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου, με πρόστιμο, δηλαδή σε βαθμό πταίσματος (άρθρο 18 εδ. γ' Π.Κ.).

II. Αντιθέτως, τα αδικήματα της οδήγησης με ταχύτητα υπερβαίνουσα τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ή υπό την επίδραση οινοπνεύματος, φαρμάκων ή τοξικών ουσιών (άρθρα 20 και 42, αντιστοίχως, του Κ.Ο.Κ) τιμωρούνται από τις διατάξεις αυτές, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε βαθμό πλημμελήματος (με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση). Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι ενδείκνυται, στις περιπτώσεις αυτές, η κατάσχεση του οχήματος, προκειμένου να δημευθεί κατά τη γενική διάταξη του άρθρου 76 παρ. 1 Π.Κ. Διότι, στα ανωτέρω άρθρα του Κ.Ο.Κ., προβλέπεται η επιβολή, πέραν της κύριας ποινής, των ειδικά αναφερόμενων διοικητικών μέτρων και παρεπόμενων ποινών (αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού, των κρατικών πινακίδων και της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς και ακινητοποίηση και φύλαξή του). Είναι δε προφανές ότι ο νομοθέτης μόνο την επιβολή των εν λόγω ρητά

προβλεπόμενων κυρώσεων θέλησε και συνεπώς η δήμευση του οχήματος, ως πρόσθετη ποινική κύρωση, βρίσκεται σαφώς εκτός της βουλήσεώς του.

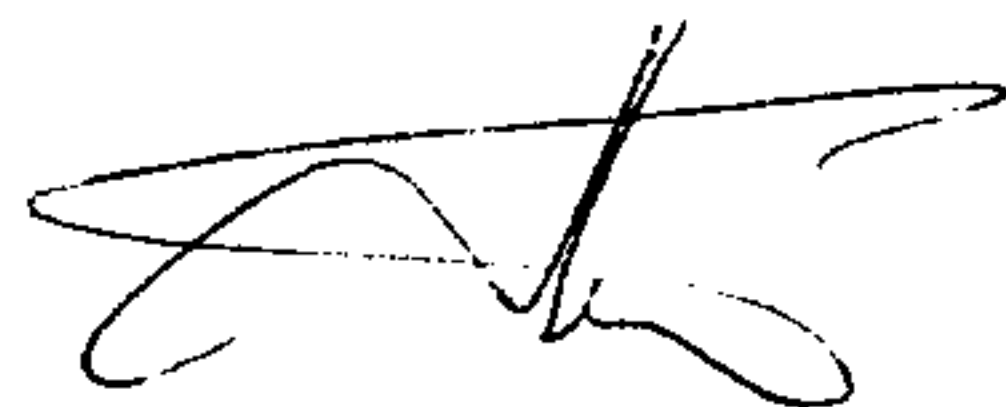
III. Εξάλλου δεν ενδείκνυται, σε κάθε περίπτωση παραβάσεως των άρθρων 12, 20 και 42 του Κ.Ο.Κ., να ασκείται ποινική δίωξη και για διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών (άρθρο 290 Π.Κ.), προκειμένου να δικαιολογηθεί η κατάσχεση του οχήματος. Διότι το τελευταίο αδίκημα, που αποτελεί έγκλημα συγκεκριμένης διακινδύνευσης, δεν αποκλείεται μεν να συρρέει αληθώς με κάποια από τις προαναφερόμενες παραβάσεις του Κ.Ο.Κ., καίτοι αυτές συνιστούν εγκλήματα απολύτως αφηρημένης διακινδύνευσης, τούτο όμως δεν συμβαίνει γενικώς και απροσδιορίστως (όπως αναφέρεται στην παραγγελία του κ. Εισαγγελέως Εφετών Πατρών) αλλ' εξαρτάται από την εκτίμηση των συγκεκριμένων περιστατικών, που συγκροτούν την υπό κρίση αξιόποινη συμπεριφορά του υπαιτίου.

IV. Ανεξαρτήτως όλων των ανωτέρω, η δήμευση συνιστά έναν κατ'εξαίρεση επιτρεπτό περιορισμό του ατομικού δικαιώματος της ιδιοκτησίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Συντάγματος. Κατά την επιβολή του περιορισμού αυτού, όπως άλλωστε και για τους κάθε είδους περιορισμούς των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, πρέπει να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με τη ρητή επιταγή του άρθρου 25 παρ. 1 του Συντάγματος. Παραβιάζεται δε προδήλως η αρχή αυτή, ως προς την επιμέτρηση της ποινής, αφού, επί ήσσονος βαρύτητας κύριας ποινής (χρηματικής για την παράβαση του άρθρου 20 του Κ.Ο.Κ. και φυλάκισης για την παράβαση του άρθρου 42 του ίδιου κώδικα), επιβάλλεται η βαρύτερη παρεπόμενη ποινή της δήμευσης των οχημάτων, η αντικειμενικά μεγάλη αξία των οποίων σχεδόν πάντοτε θα υπερβαίνει το ποσό

της χρηματικής ποινής ή το ποσό της μετατροπής της φυλάκισης. Η επιβολή, τέλος, της πιο πάνω παρεπόμενης ποινής, που αποτελεί ιδιαίτερα επαχθές μέτρο, τελεί σε προφανή δυσαναλογία προς τον επιδιωκόμενο σκοπό της γενικής πρόληψης, ενώ, με τη χρησιμοποίηση του παραβάτη των προαναφερόμενων διατάξεων του Κ.Ο.Κ. ως μέσου προς παραδειγματισμό των άλλων, παραβιάζεται επίσης η θεμελιώδης για το δημοκρατικό μας πολίτευμα αρχή του σεβασμού και της προστασίας της ανθρώπινης αξίας (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος).

V. Οι κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών προκαλούνται να κοινοποιήσουν αντίγραφα της παρούσας στους εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειάς τους και να εποπτεύσουν, κατά το μέτρο της λειτουργικής αρμοδιότητάς τους, την εφαρμογή της.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Λινός